

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ТАТАР ЯМАЛЫ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ ЖИТӘКЧЕСЕ

423753, Татар Ямалы авылы,
Ленин ур., 6 нчы йорт.
Тел.: (85552) 5-75-19; факс: 5-75-19;
E-mail: tyamal-akt@yandex.ru

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
РУКОВОДИТЕЛЬ
ТАТАРСКО-ЯМАЛИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО
ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО КОМИТЕТА
АКТАНЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
423753, село Татарские Ямалы,
ул. Ленина, дом 6.
Тел.: (85552) 5-75-19; факс: 5-75-19;
E-mail: tyamal-akt@yandex.ru

09.02.2022 ел

№6

КАРАРЫ

2022-2024 елларга Актаныш муниципаль районы Татар Ямалы авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасы турында

Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру максатларында, «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ санлы Федераль законны, Татарстан Республикасының 2010 елның 21 гыйнварындагы Законнын үтәү йөзеннән, "Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында" Татарстан Республикасы законы N 7-ТРЗ Татар Ямалы авыл жирлегенә башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. "2021-2024 елларга Актаныш муниципаль районы Татар Ямалы авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү" максатчан программасын 1 нче санлы кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карарны Актаныш муниципаль районының рәсми сайтында <http://AksubayevAktanysh.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмати порталында бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

**Татар Ямалы авыл жирлегенә
башкарма комитет житәкчесе**

Д.Ф.Валиев

Актаныш муниципаль районы Татар Ямалы авыл җирлеге буенча кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасы

Программаның исеме:	«Актаныш муниципаль районы Татар Ямалы авыл җирлеге буенча кече һәм урта эшкүарлыкны үстерү программасы»
Программаның Заказчысы:	Актаныш муниципаль районы Татар Ямалы авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның заказчысы:	Актаныш муниципаль районы "Татар Ямалы авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге башлыгы
Программаның нигезе:	«Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ санлы Федераль закон һәм 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законы "Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында"
Программаның максатлары:	Татар Ямалы авыл җирлеге буенча кече һәм урта бизнесны үстерү өчен оптималь шартлар тудыру; -кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү хисабына җирлек халкының икътисади күтәрелеш һәм мәшгульлеге проблемаларын хәл итү;
Программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1.Татар Ямалы авыл җирлеге буенча кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү инфраструктурасын үстерү; 2.Кече һәм урта бизнестан барлык дәрәжәдәге бюджетларга салым керемнәрен арттыру; 3.Кече һәм урта эшмәкәрлекнең инвестицион активлығын арттыру. 4.Җир мөнәсәбәтләрен камилләштерү һәм җир базарын үстерү; 5.Минималь хезмәт хақы күләмен минималь куллану бюджеты күләменнән ким булмаган күләмдә тәмин итү; 6. Коммуникацияләр системасын үстерү бизнес-хакимият-жәмгыять; 7.Халыкны эш белән тәмин итү өлкәсендә районның баланслы икътисади сәясәтен исәпкә алып, эшсез халыкны кече һәм урта бизнес өлкәсенә җәлеп итү өчен өстәмә стимуллар булдыру;

	8.Кече һәм урта бизнес өлкәсендә мәшгульләре социаль яклау белән тәэмин итү. 9. Халыкның тормыш шартларын яхшыртуда кече һәм урта бизнесның ролен арттыру.
Чараларны тормышка ашыру сроклары	2022-2024 еллар

Программа бүлекләре:

- 1.Татар Ямалы авыл җирлеге буенча кече һәм урта эшмәкәрлекнең торышын анализлау.
2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү.
- 3.Программаның социаль-икътисади нәтижәләргә өстәлгән бәя.
- 4.Эшмәкәрлек эшчәнлегенең өстенлекле төрләре.
- 5.Программаның төп чаралары эшләнгән юнәлешләр
- 6.Программаны тормышка ашыру механизмы.
7. Татар Ямалы авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасының төп чаралары.

1. Татар Ямалы авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекнең торышын анализлау

Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү хужалык итүнең базар системасының аерылгысыз элементы булып тора. Базар икътисады алга киткән илләрдә кече эшмәкәрлек дөүләт икътисадының нигезе, хужалык үсеше этәргече булып тора, чөнки бу теләсә кайсы жәмгыятьнең эшлекле торышының иң динамик һәм сыгылмалы формасы.

Хужалык итүнең базар системасы шартларында кече һәм урта эшкәрлекнең аерым ролен түбәндәге факторлар билгели:

үз торышын мөстәкыйль тәэмин итүче һәм лаеклы тормыш дәрәжәсен тәэмин итүче һәм граждандык жәмгыятьнең тотрыкландыручы сәяси көче булып торучы урта сыйныф өлешен арттыру;

кече һәм урта эшкәрлек секторында яңа эш урыннары булдыру өчен зур потенциал булу, жәмгыятьтә эшсезлек дәрәжәсен һәм социаль киеренкелекне киметү;

халыкның төп массасының иҗтимагый психологиясен һәм тормыш ориентирларын үзгәртү;

кече һәм урта эшмәкәрлекнең сыгылмалы һәм тиз арада житештерү структурасын үзгәртеп кору, яңа технологияләр һәм фәнни эшләнмәләр булдыру һәм куллану.

Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Актаныш районы Татар Ямалы авыл җирлеге буенча кече эшмәкәрлекне үстерү программасын эшләү һәм гамәлгә ашыру зарурлыгы туа.

Өлеге программа «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ санлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнгән.

Безнең җирлектә бүген бизнесны актив үстерү өчен барлык ресурслар да бар, ул Россия Федерациясә Хөкүмәтенең, Татарстан Республикасының һәм җирле

үзидарә органнарының максатчан сәясәте аркасында көчәя бара. Актаныш муниципаль районы Татар Ямалы авыл җирлеге.

Кече эшмәкәрлек 01.01.2022 түбәндәге күрсәткечләр белән характерлана:

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Үлчәү берәмлекләре	2019 елга хисап	2020 елга хисап	2021г елга хисап
1	Татар Ямалы авыл җирлеге буенча теркәлгән кече предприятиеләр саны	берәм.	5	5	5
2	Алардан:				
	Авыл хужалыгы	берәм.	1	1	1
	Сәүдә һәм жәмәгать туклануы	берәм.	4	4	4
3	Шәхси эшмәкәрләр буларак теркәлгән физик затлар саны	кеше	2	2	2
	кече предприятиеләр	берәм.			
	юридик зат оештырмыйча физик затлар	берәм.			
4	Кече предприятиеләр буенча (тышкы яраштыручылардан башка) хезмәткәрләрнең исемлек буенча уртача саны	кеше	10	10	10
	шул исәптән, икътисад тармаклары буенча:				
	Авыл хужалыгы	кеше	6	6	6
	Сәүдә һәм жәмәгать туклануы	кеше	4	4	4
5	Кече предприятиеләр хезмәткәрләренә исәпләнгән хезмәт хакы фонды (тышкы яраштыручылардан)	мең сум	1500	1800	2064
6	Кече предприятиеләр хезмәткәрләренең уртача хезмәт хакы	мең сум	12500	15000	17200

Таблицада китерелгән мәгълүматлардан күренгәнчә, төп күрсәткечләрнең динамикасы тотрыклы уңай динамикага ия. Шулай итеп, 2019-2021 елларда кече предприятиеләр саны артмаган, эшчеләр саны 0 % арткан, хезмәт хакы 0,7 тапкыр арткан.

2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеге нигезләү

Хәзерге вакытта кече эшмәкәрлек Татар Ямалы авыл җирлегендә шактый ныклы позицияләр алып баруга карамастан, кайбер проблемалар элеккечә хәл ителмәгән килеш кала.

Җирлеккә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлеген тоткарлаучы факторлар булып торалар:

-инвестицион ресурслардан файдалану кыен, кредит ресурсларыннан авыр файдалану фонында үз финанс чараларының житмәве;

-кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының гамәлдәге законнардагы үзгәрешләр турында тиешле дәрәжәдә хәбәрдар булмавы, административ киртәләр һәм эшкуарлык эшчәнлеген башкарганда хакимият органнарының төгәл регламентлары булмау;

Эшмәкәрлек эшчәнлеге субъектлары тарафыннан карарлар кабул итүне һәм тормышка ашыруны таләп итә торган проблемалар булып тора:

-кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының зур булмаган социаль жаваплылыгы;

Булган каршылыкларны җиңеп чыгу һәм Татар Ямалы авыл җирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкның алга таба үсеше мөгълүмати, мөгариф, консультация, финанс юнәлешләрендә комплекслы һәм адреслы ярдәм күрсәтү, эшлекле элементләр һәм кооперацияне җайга салу, шулай ук эшмәкәрләргә күмәк ихтыяж туарга мөмкин булган башка аспектларда ярдәм күрсәтү юлы белән урыннарда аны үстерү өчен уңайлы шартлар тудыру буенча максатчан эш нигезендә генә мөмкин. Программа билгеләнгән максатларга ирешү өчен хакимиятнең җирле органнары, шулай ук дәүләтнеке булмаган оешмалар тырышлыгын берләштерергә һәм оптимальләштерергә мөмкинлек бирәчәк.

Программаның социаль-икътисади нәтижәләлеген бәяләү

Программа Татар Ямалы авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне алга таба үстерү өчен уңай шартлар тудыруга юнәлтелгән чаралар комплексын үз эченә ала.

Программаның үтәлеше ярдәм итәчәк:

- җирлекнең икътисади һәм социаль тотрыклылыгының иң мөһим элементларыннан берсе буларак, кече һәм урта эшмәкәрлек эшчәнлеген һәм булдыруны стимуллаштыручы уңайлы икътисади мохит формалаштыру;

- кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү темпларын арттыру, эшчәнлек өлкәләрен киңәйтү һәм кече һәм урта предприятиеләрне икътисадый ныгыту;

- эш белән тәэмин итүнең өстәмә мөмкинлекләре барлыкка килү, кече һәм урта эшмәкәрлектә эшләүче хезмәткәрләрнең хезмәт хакин арттыру;

- товар базарын көндәшлеккә сәләтле продукция һәм җирле житештерү хезмәтләре белән баету;

4 . Эшмәкәрлек эшчәнлегенең өстенлекле төрләре.

Авыл җирлеге халкының тормыш-көнкүрешен яхшыртуга юнәлдерелгән тотрыклы икътисади үсешне тәэмин итү максатыннан, эшмәкәрлек эшчәнлегенең өстенлекле төрләре билгеләнде:

- авыл хужалыгы продукциясе житештерү;

- халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү;

-социаль хезмәт күрсәтү өлкәсе;

5. Программаның төп чаралары эшләнгән юнәлешләр

1.Кече һәм урта эшкуарлыкны нәтижәле үстерү өчен хокукий базаны камилләштерү һәм административ киртәләргә киметү.

2. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә мәгълүмати-консультацион ярдәм күрсәтү.
3. Татар Ямалы авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлек турында уңай имиджын һәм уңай җәмәгатьчелек фикерен формалаштыру.
4. Кече һәм урта эшмәкәрлек өчен квалификацияле кадрлар эзерләү.
5. Яшьләрнең һәм эшсезләрнең эшмәкәрлек инициативасын хуплау һәм стимуллаштыру.
6. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары, шулай ук кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары арасында хакимият органнары белән партнерлык мөнәсәбәтләре урнаштыруга булышлык күрсәтү.

6. Программаны тормышка ашыру механизмы

Программа белән идарә итү	Татар Ямалы авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаны финанслау	Бюджеттан тыш чыганаclar, кече һәм урта бизнес субъектларының үз акчалары Татар Ямалы авыл җирлеге
Программаны төп эшләүчеләре	Татар Ямалы авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның үтәлешен контрольдә тоту	Татар Ямалы авыл җирлеге Советы

Актаныш муниципаль районы Татар Ямалы авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлек үсеш программасының төп чаралары

№	Чаралар исемлеге	Нәтижә	Финанслау чыганагы
1	2	3	4
1. Кече эшмәкәрлекне нәтижәле үстерү өчен хокукый базаны камилләштерү һәм административ киртәләрне киметү			
1	Эшмәкәрлек өлкәсендә норматив-хокукый база булдыру	Кече эшкуарлыкка ярдәм итү буенча нәтижәле оештыру һәм башка чаралар үткөрү	Финанслан мыйча
2	Кече эшмәкәрлекне үстерүгә комачаулаучы административ киртәләрне бетерү. Контроль-рәхсәт практикасын оптимальләштерү юлы белән дәүләт, кулланучылар һәм эшкуарлар мәнфәгатьләрен яраштыруны тәэмин итү	Соратып алына торган документларның тулы исемлеген һәм аларны һәр этапта, шул исәптән һәр этапта карауның конкрет срокларын күрсәтеп, район хезмәтләре эшчәнлегенең төгәл, ачык регламентын булдыру: җир кишәрлекләрен милеккә (арендага) рәсмиләштерү, төзелеш һәм реконструкция өчен проект документларын карау, элмә	Финанслан мыйча

		такталарга һәм реклама мәгълүматларына рөхсәтләр рәсмиләштерү, биналарны торак булмаган торактан күчерү, биналарны үзгәртеп планлаштыруга рөхсәтләр рәсмиләштерү һ. б.	
3	Коррупциягә каршы көрәшкә юнәлдерелгән чараларны камилләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү	Коррупциягә каршы көрәш, бизнесны алып баруның этик дәрәжәсен күтәрү, кече эшкуарлык субъектларының хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау	Финанслан мыйча
2. Эшкуарлыкны инновацион үстерү (инфраструктураны үстерү, инновацион потенциалны гамәлгә ашыру, яшьләрне инновацион процесска жәлеп итү)			
1	Яшьләрне эшкуарлыкка жәлеп итүгә ярдәм итүче чаралар комплексын уздыру, шул исәптән укыту, мәгълүмат белән тәэмин итү.	Яшьләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә жәлеп итү. Яшь белгечләрне эшкә урнаштыру мәсьәләсен өлешчә хәл итү	ТР бюджеты
3. Кече эшмәкәрлек субъектларына финанс-кредит һәм мөлкәт ярдәме күрсәтү			
1	Кече эшмәкәрлек субъектларына дөүләт ярдәме кысаларында чараларны гамәлгә ашыруда федераль һәм республика дөүләт хакимияте структураларына ярдәм күрсәтү.	Эшкуарлыкны үстерүгә юнәлдерелгән федераль һәм республика программаларында катнашучы кече эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру	Финанслан мыйча
2	Кече эшкуарлык субъектларына инвестицион проектларны гамәлгә ашыру өчен инвесторлар эзләүдә ярдәм итү	Кече эшкуарлык субъектларының потенциал инвесторлар белән үзара хезмәттәшлеген оештыру, кече эшкуарлык субъектларының инвестицион проектларын гамәлгә ашыру өчен банк финанславын һәм шәхси капиталын жәлеп итү	Финанслан мыйча
3	Актаныш муниципаль районы икътисадының өстенлекле юнәлешләрен үстерү максатларында, Татар Ямалы авыл жирлегендә кече эшмәкәрлек субъектларына жир кишәрлекләре, торак булмаган биналар белән тәэмин итүдә булышлык күрсәтү	Шөһәр икътисадының өстенлекле юнәлешләрен үстерү максатларында, кече предприятиеләрне жир кишәрлекләре, торак булмаган сәүдә һәм житештерү биналары белән тәэмин итү, эшмәкәрләрнең районда үткөрелә торган тендерлар, аукционнар турында хәбәрдарлыгын арттыру	Финанслан мыйча
4	Кече эшмәкәрлек субъектларын муниципаль заказны үтәүгә кызыксындыру һәм жәлеп итү	Кече эшкуарлык субъектларын муниципаль заказлар буенча конкурсларда һәм аукционнарда	Финанслан мыйча

		катнашуга кызыксындыру һәм жәлеп итү	
4. Кече эшкуарлыкка мәгълүмати-консультация ярдәме			
1	Районда кече эшмәкәрлеккә ярдәм һәм аны үстерү өлкәсендә үткәрелә торган чараларга мәгълүмати ярдәм күрсәтү.	Кече һәм урта бизнес вәкилләренең алдынгы эш тәҗрибәсен системалаштыру һәм тарату.	Финанслан мыйча
2	Кече эшмәкәрлек субъектлары, районның жирле үзидарә органнары катнашында "түгәрәк " өстәлләр, семинарлар, конференцияләр үткөрү;	Кече эшкуарлык субъектларының һәм жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген җайга салу, эшкуарлыкны үстерүнең актуаль мәсьәләләрен яктырту һәм аларны хәл итү турында уртак тәкъдимнәр.	Финанслан мыйча
5. Эшмәкәрнең уңай имиджын һәм кече эшмәкәрлек турында уңай җәмәгатьчелек фикерен формалаштыру			
1	Кече эшмәкәрлек субъектларын Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе территориясендә үткәрелә торган күргәзмәләрдә, ярминкәләрдә, конкурсларда катнашуга жәлеп итү	Эшкуарлыкка ярдәм итү, эшкуарлык эшчәнлегенең иң яхшы субъектлары эшенең алдынгы тәҗрибәсен тарату, кече һәм урта бизнесның ролен һәм әһәмиятен пропагандалау	Финанслан мыйча
6. Кече эшмәкәрлек өчен квалификацияле кадрлар әзерләү			
1	Белем бирү программаларын, шул исәптән квалификация күтәрү, бер тапкыр лекцияләр, стажировка, семинарлар үткөрү	Эшмәкәрләрнең белемләгән арттыру	Финанслан мыйча
2	Законнар үзгәрүгә бәйле рәвештә кече эшкуарлык мәсьәләләре буенча гамәли семинарлар уздыру	Кече эшкуарлык субъектларына сәүдә, көнкүреш һәм башка хезмәтләр күрсәткәндә хокук бозуларны булдырмау максатларында законнардагы үзгәрешләр турында хәбәр итү	Финанслан мыйча
3	Эшкуарларга социаль-хезмәт мөнәсәбәтләре, хезмәтне саклау мәсьәләләре буенча методик һәм гамәли ярдәм күрсәтү	Хезмәт законнары өлкәсендә эшмәкәрлек структураларының белем дәрәжәсен күтәрү	Финанслан мыйча
7. Яшьләрнең һәм эшсезләрнең эшмәкәрлек инициативасын хуплау һәм стимуллаштыру			
1	Эшкуарлык эшчәнлегенә субъектларының югары уку йортлары һәм мәшгульлек	Яшьләрнең эшмәкәрлек эшчәнлеген стимуллаштыру, эшкә урнашу проблемалары белән очрашкан	Финанслан мыйча

	үзәкләре белән үзара хезмәттәшлеген оештыру	гражданның мәшгульлегенә булышлык күрсәтү	
2	Эшмәкәрлек эшчәнлегенә нигезләре буенча шәхси консультациялар үткөрү	Бизнес алып бару нигезләре турында хокукый грамоталылыкны һәм хәбәрдарлыкны арттыру	Финанс план мыйчасы
3	Яңа эш башлаучы эшмәкәрләргә ярдәм итү чаралары - Лизинг-Грант	Үз бизнесыңны булдыруда яшьләрнең эшмәкәрлек инициативасын хуплау	ТР бюджеты
8.ТКХ өлкәсендә эшмәкәрлеккә үстерүгә стимуллаштыру			
1	ТКХ өлкәсендә кадрлар әзерләү	Кадрларның, шул исәптән ТКХ өлкәсендә үз эшчәнлегенә җауапкерчыл ашыручы эшмәкәрләрнең квалификациясен күтәрү	Финанс план мыйчасы